

DZP-VI-071-7/15

dot. BPS/043-80-3462/15

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 18.09.15
nr. 5786 podpis. M

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 17.09.15.
nr. 3856 podpis. b. w. w. w.

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku!

W odpowiedzi na pismo z dnia 14 sierpnia 2015 r., przy którym przesłano oświadczenie złożone przez senatorów Grzegorza Wojciechowskiego i Wojciecha Skurkiewicza podczas 80. posiedzenia Senatu RP w dniu 7 sierpnia 2015 r., dotyczące weryfikacji biegłych sądowych i wydawanych przez nich opinii, uprzejmie wyjaśniam.

Na wstępie wskazać należy, że biegli sądowi są organami pomocniczymi sądu w przypadkach wymagających wiadomości specjalnych. Przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego jest przy tym jedyną drogą pozyskania przez sąd wiadomości specjalnych, co oznacza, że dowód z opinii biegłego nie może być zastąpiony inną czynnością dowodową, np. przesłuchaniem świadka lub eksperymentem sądowym bez udziału biegłego¹. Decyzja o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego (bądź wielu biegłych) należy do sądu i warunkowana jest realiami konkretnego postępowania. Sąd podejmuje ją po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby i wyboru biegłych (art. 286 Kodeksu postępowania cywilnego – dalej: k.p.c.). Powołanie kilku biegłych może być zasadne, gdy w sprawie wymagane są wiadomości specjalne z kilku dziedzin.

Odnosząc się do postawionego w oświadczeniu pytania, dotyczącego weryfikacji umiejętności biegłych sądowych, uprzejmie informuję, że zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 stycznia 2005 r. w sprawie biegłych sądowych (Dz. U. Nr 15, poz.133), biegłym może być ustanowiona osoba, która:

- korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- ukończyła 25 lat życia,

¹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 16 października 2014 r., I ACa 394/14.

- posiada teoretyczne i praktyczne wiadomości specjalne w danej gałęzi nauki, techniki, sztuki, rzemiosła, a także innej umiejętności, dla której ma być ustanowiona,
- daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków biegłego,
- wyrazi zgodę na ustanowienie jej biegłym.

Posiadanie wiadomości specjalnych powinno być wykazane dokumentami lub innymi dowodami. Ocena, czy posiadanie wiadomości specjalnych zostało dostatecznie wykazane, należy do prezesa sądu okręgowego (§ 12 ust. 2 rozporządzenia).

Ustanawiając biegłym sądowym osobę zatrudnioną, prezes zobowiązany jest zasięgnąć opinii zakładu pracy, zatrudniającego tę osobę, zaś ustanowienie biegłym osoby wykonującej wolny zawód wymaga zasięgnięcia opinii organizacji zawodowej, do której osoba ta należy (§ 3 rozporządzenia).

Postępowanie w przedmiocie ustanowienia biegłym sądowym jest postępowaniem administracyjnym, prowadzonym według reguł określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego (k.p.a.). Stosując więc zasadę wyrażoną w art. 10 k.p.a., prezes sądu okręgowego powinien podjąć wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy. Oprócz zatem dokonania weryfikacji dokumentów przedłożonych przez osobę ubiegającą się o ustanowienie biegłym sądowym oraz zasięgnięcia opinii podmiotów wymienionych w § 3 rozporządzenia, prezes może wystąpić o opinię na temat kwalifikacji kandydata na biegłego do jednostek organizacyjnych i osób zlecających mu dotychczas ekspertyzy, a w razie dalszych wątpliwości – także np. do instytucji prowadzących działalność naukowo – badawczą w danej dziedzinie.

Zaznaczyć należy, że do pełnienia funkcji biegłego w postępowaniu sądowym powołany może zostać nie tylko biegły sądowy (a więc wpisany na listę prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego), ale również każda inna osoba posiadająca wiadomości specjalne przydatne dla rozstrzygnięcia sprawy (tzw. biegły *ad hoc*). Weryfikacja kwalifikacji takiej osoby należy do obowiązków sądu, który powołuje ją w charakterze biegłego.

Weryfikacja umiejętności i wiedzy eksperta dokonywana jest nie tylko na etapie postępowania w przedmiocie ustanowienia biegłym sądowym czy przed powołaniem biegłego *ad hoc* przez sąd, ale również w trakcie pełnienia funkcji. Opinie wydawane przez biegłych w toku postępowań sądowych podlegają – tak jak inne środki dowodowe – wszechstronnej ocenie ze strony sądu rozpoznającego daną sprawę.

Kryteriami oceny są: zasady logiki i doświadczenia życiowego, wiedza powszechna, poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w opinii ocen². W przypadku powzięcia wątpliwości w tym zakresie, sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, a także – w razie potrzeby – zażądać dodatkowej opinii od tych samych albo innych biegłych (art. 286 k.p.c.). Zmiana natomiast przez sąd zawartych w opinii biegłego merytorycznych poglądów bez zasięgnięcia opinii innego biegłego stanowi naruszenie przepisów postępowania³.

Odnosząc się do poruszonej w oświadczeniu problematyki kosztów postępowań sądowych związanych z przeprowadzeniem dowodu z opinii biegłych, wskazać należy, że ustalenie i przyznanie należnego biegłemu wynagrodzenia należy do sądu orzekającego w indywidualnej sprawie. Zakres kontroli sprawowanej przez służby finansowe sądów ogranicza się do kwestii formalnych i rachunkowych, w tym m. in. do sprawdzania w tym zakresie rachunków składanych przez biegłych.

Przedstawiając powyższe, pragnę podkreślić, że zagadnienie kosztów postępowań sądowych pozostaje w stałym zainteresowaniu Ministerstwa Sprawiedliwości. Systematycznie zbierane są m. in. informacje dotyczące ponoszonych przez jednostki sądownictwa powszechnego wydatków na wynagrodzenia biegłych oraz instytucji specjalistycznych (w tym akademii medycznych i innych) za wydane opinie, wydatków ponoszonych z tytułu zwrotu utraconych przez biegłych dochodów, a także zwrotu kosztów przejazdu i noclegów oraz wypłaconych biegłym diet.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jerzy Ładron
SEKRETARZ STANU

² Wyrok Sądu Najwyższego z 12 lutego 2015 r., IV CSK 275/14.

³ Ibidem.